

Organ nakli konuşuldu

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde "İslam Hukukuna Göre Beden Üzerinde Tasarruf ve Organ Nakli" konulu seminer gerçekleştirildi.

İhtiyaç: SAÜ İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümünün düzenlediği seminerler dizisi kapsamında "İslam Hukukuna Göre Beden Üzerinde Tasarruf ve Organ Nakli" konulu seminere Arş. Gör. Dr. Merve Özaykal konuşmacı olarak katıldı. Konuşmasında organ naklinin teorik ve pratik yönlerini İslamî açıdan değerlendiren Özaykal, organ nakli ve bağışına dair Kur'an-ı Kerim ve sünnette doğrudan bir hüküm bulunmadığı için tıp teknolojileri ve günümüz şartları dikkate alınarak, İslam'ın genel prensipleri ışığında fıkhî açıdan konunun hükmünü tespitte ihtiyaç olduğunu belirtti.

İstisna: Şahsiyet ve mülkiyet haklarının yanı sıra İslam hukukuna has bir tasnif olan Allah hakkı-kul hakkı ayrımını teorik olarak esas alan Özaykal, insan bedeni ve beden parçalarının hukuki statüsünün netleştirilmesinin beden üzerinde tasarruf hakkının sınırlarını belirlemede kilit nokta olduğunu ifade etti. İslam'da "insan onuru", "insan bedeninin saygınlığı", "bedenin dokunulmazlığı" gibi temel ilkelerin ön plan-

da olduğunu ve asıl olanın ölü veya canlı bedenin bütünlüğünün korunması olduğunu belirten Özaykal, ancak klasik fıkıh eserlerinden de anlaşıldığı kadarıyla hayatını veya bir organını kaybetmek anlamında bir "fıkhî zaruret" bulunması halinde bu ilkelere istisnaya gidilebileceğini söyledi.

Fayda: Burada zaruretin tespiti noktasının önem kazandığını ve ayrıca alternatifizlik, vericinin hukuki ehliyeti, vericinin rızası gibi şartların da dikkate alınması gerektiğini kaydeden Özaykal, yine organın bağışlanmasında maslahat-mefsedet (yarar-zarar) dengelerinin hesaba katılması gerektiğini, bu anlamda vericinin zararının alıcının yararından fazla olduğu durumlarda bağışın caiz olmayacağını anlattı. Özaykal, ayrıca hayati olan organlar ile hayati olmayan organların nakline dair hükümlerin de farklı olması gerektiğini belirterek, "Bu anlamda alıcının kendi bedeni üzerinde de alınan organ açısından tıbbî yarar-zarar dengesi kontrol edilmeli ve hüküm buna göre verilmelidir" dedi.

(Deniz KELEŞOĞLU)

